

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. De Tentatione Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

verè non blasphemet, ut Tambur. cum doctis viris ab ipso consultis censet; quia idcirco dicit, dia, vel, diammant, ne blasphemiam proferat. Idem dicendum contra Bonac. de eo, qui diceret, nego Di, quia non vult dicere, Dio; quamvis in tali formula scandalum facilius adfit.

IX. Dubium est secundo de blasphemia conditionata, verbi gratia, Renego Deum, si ita res non est, Deus est injustus, si te non occiderit &c., Sanch., & Pal. putant has esse blasphemias; Quod tamen negant Sal., & Tambur., quia non videtur fieri sensus, quod fides in Deum, vel iustitia Dei pendeat a veritate rei creatæ, aut a futuro eventu, quod sane esset blasphemia; sed sensus videtur esse, quod sicut certum mihi est ex Dei gratia nunquam me Deum renegaturum, ita certum est, quod assero; & sicut certum est, Deum non esse injustum, ita certum mihi est te esse occidendum, per similitudinem quandam, non per æquiparantiam, ut diximus de illa formula, Hoc est verum, sicut est verus Deus: nec est sensus, ut putat Pal., quod Deum renegaturus sim, si res ita non sit, aut quod Deus erit injustus, si non occideris.

Dubitatur tertio; an sit blasphemia dicere, Per vitam Dei, vel Sanctorum? Affirmat Decian., qui putat ejus sensum esse, amittant Deus, vel Sancti vitam, si res ita non est; Sed communiter cum Sanch. negant; quia sensus est, Sicut Deus vitam habet, ita verum est, quod dico.

Dubitatur ultimo; An sit blasphemia dicere ex indignatione contra hominem, vel jumenta (Corpo di Dio con voi, Ah Sangue di Dio?) Communiter negant, quia tota indignatio est in creaturas, & nihil Deo tribuitur, vel tollitur per convicium; Est tamen peccatum veniale irreligiosita-

tis contra secundum præceptum Decalogi, ut notat Laym., quando solum indignatio fertur in creaturas; Quod si indignatio ferretur etiam in Deum, esset profecto blasphemia, quia in actu exercito significaretur, Deum esse dignum nostra indignatione.

X. Regula generalis est, ex Bonac., Pal., Tambur., quod quoties aliqua verba sumi possunt in utramque partem, pro blasphemia scilicet, & non blasphemia, non sint sumenda pro blasphemia; quia in dubio non sunt accipienda, ut sonent delictum, cum delictum non præsumatur, nisi clare constet.

XI. Quæritur ultimo; An blasphemii sint corrigendi, & denunciandi?

Respondeo, audientem blasphemos ex præcepto naturali teneri illos corrigere, si possit absque gravi incommodo, & sit spes fructus; quamvis non expediat id fieri, dum blasphemii sunt in ira, quia magis irritarentur: Tenetur etiam audiens denunciare blasphemias hæreticales Inquisitoribus, vel Ordinario; blasphemias vero simplices judici sive Ecclesiastico, sive Saculari, cum sint mixti fori, ex decretis Pii I., & Julii III.; Quamvis hæc decreta relate ad blasphemias simplices propter desuetudinem non videantur obligare, ut notat Pal.: Blasphemi vero hæreticales intra sex dies a die notitiæ denunciandi sunt sub pœna excommunicationis lata sententiæ impositæ in Edicto Sanctæ Inquisitionis.

ARTICULUS III.

De Tentatione Dei.

I. Tentatio secundum se alia est Probationis, alia Inductionis. Ad primum genus spectat tentatio Dei, quippe quæ est Probatio alicujus divini Attribute modis indebitis.

M. 2.

III.

II. *Expressa Dei tentatio habetur, si directe intenditur experimentum de aliqua Dei perfectione. Tacita vero habetur, quando sine tali expressa intentione aliquid ad id ordinatur.*

III. *Tentatio Dei ex genere suo est peccatum lethale; cum gravem irreverentiam erga Deum imponet.*

IV. *In lege veteri praecipiebantur a Deo nonnullae purgationes, itaut miraculis innocentia alicujus detegeretur; At in nova lege prohibentur.*

V. *Tentat Deum, qui miraculum ab eo petit cura necessitatem, aut Dei impulsu; Sicut etiam qui ex curiositate vult experiri opus aliquod supernaturale.*

VI. *Poterit aliquando Tentatio Dei a mortali excusari, si aut desit plena deliberatio, aut desit materia parvitas.*

I. **T**entatio in genere dividitur in tentationem Probationis, & Inductionis. Tentatio probationis est dictum, vel factum ad capiendam experientiam, verbi gratia, ad explorandam alicujus probitatem, scientiam, potentiam, veracitatem, &c. Tentatio inductionis est ipsa provocatio, seu inductio ad malum: Quare primo genere tentationis dicitur Deus tentasse Abraham, Tobiam, Job, & alios Sanctos, ut eorum virtutes manifestaret. Secundo vero genere tentationis tentant nos diabolus, & concupiscentia; unde Jacobi 1. dicitur, *Deus intentator malorum est, ipse autem neminem tentat; Unusquisque vero tentatur a concupiscentia sua.*

Tentatio Dei sumitur juxta primam significationem; unde definitur a D. Th. 2. 2. quaest. 97, quod sit probatio, seu experientia alicujus divini attributi (puta scientiae, potentiae, bonitatis, aut divinae voluntatis) in-

debitis modis. Quare Tentatio Dei est actus contra Religionem, ut docent D. Th., Suar., Bonac.; quia importat irreverentiam contra Deum vel de ipsius perfectionibus experimentum capere indebitis modis, hoc est absque justa causa, relictis mediis a Deo institutis; Ut si imperitus vellet absque justa causa concionari nulla praevia praeparatione, sperans a Deo suggerenda sibi verba ad rem. Aliqui vero cum Azor., Reginad. lib. 2. cap. 34. putant, tentationem Dei opponi virtuti Spei, quia tentans Deum sperat aliquid a Deo modo indebito; non dicitur tamen sperari aliquid modo indebito, quando ex inspiratione, vel impulsu Dei speratur aliquid per media extraordinaria; ut fecit Gedeon Judicum 16., Elias 3. Regum 18., Abraham Genes. 15., atque adeo illi non tentavere Deum, sed ejus se voluntati conformarunt.

II. Dividitur Tentatio Dei in Expressam, & Tacitam, seu Interpretativam. Expressa dicitur, dum aliquid fit ea intentione, ut experientia capiatur de aliqua divina perfectione; Verbi gratia, si quis petat miraculum sine necessitate ad confirmandos articulos fidei; vel si velit se praecipitem agere de turri, ut experiatur, an a Deo adjuvetur. Tacita vero dicitur, quando aliquid fit sine tali expressa intentione capiendi experimentum de perfectionibus divinis; Nihilominus quod fit, vel dicitur, ad nihil aliud ordinatur, quam ad capiendum tale experimentum; Ut si quis velit ad imitationem Christi Domini abstinere ab omni cibo toto tempore quadragesimali; aut si omissis scalis velit e turri descendere, sperans se a Deo incolumem servandum; Vel si praetermissis mediis naturalibus vellet sola oratione bona temporalia obtinere; aut si aegrotus curari vellet nullo adhibito remedio naturali. Verum si aliquando du-

ductis necessitate nil illis remanet, nisi Deum exorare, non est hoc tentare Deum; nam Paralipomenon 2. dicitur: *Cum ignoramus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.*

III. Quæritur nunc; An tentatio Dei ex genere suo sit peccatum mortale?

Respondeo affirmative cum communi; Est enim contemptus, & gravis irreverentia erga Deum, vel quia conjungitur cum dubitatione de ejus perfectionibus, & sic continet etiam infidelitatem; vel quia importat indebitam, & præsumptivam divinæ voluntatis investigationem per media ipsius providentiæ repugnantia.

Quare committitur peccatum mortale Tentationis Dei in sequentibus casibus. Primo, quando experimentum conjungitur cum manifesto periculo gravis damni; ut si quis gravi morbo laborans respuat medicinas, sperans a Deo sanitatem; vel quando quis duellum acceptat ad ostendendam suam innocentiam, putans a Deo servandum in signum suæ innocentiae, ut olim erat in usu: Proinde in cap. *Mendam*, & cap. *Consuluisi*, & cap. *Monomachiam* 2. *quest.* 5. prohibentur illæ probationes tunc usitatæ, scilicet ferri candentis, vel ferventis aquæ, vel duelli ad explorandam veritatem aliquam, vel innocentiam alicujus.

IV. Neque dicas, quod Numer. 5. præcipiebatur, mulierem de adulterio suspectam aquis amaris purgari; & quod Deus variis miraculis similes purgationes confirmavit, ut refert Delrio lib. 4. de Magia,

Nam respondetur, in lege veteri id Deum expresse voluisse, & præ-

cepisse; in legem autem nova tale præceptum ceremoniale cessasse: Unde nunc tale experimentum non est licitum. Deinde verum est aliquando Deum confirmasse miraculis similes purgationes, sed id accidit, vel quando ex divino instinctu nonnulli ad id compulsi sunt, vel quia, ut notant Suar., & Sanch., quamvis homines tunc peccarint peccato tentationis Dei, voluit Deus miraculis vel confundere calumniatores, vel favere innocentiae eorum, qui calumniam patiebantur.

V. Secundo, est peccatum mortale tentationis Dei, quando experimentum conjungitur cum scandalo; ut quando quis publice petit miraculum absque necessitate, aut impulsu Dei speciali ad confirmandam fidem.

Tertio, quando fit experimentum ad videndum aliquod opus supernaturale ex curiositate; tunc enim agitur cum Deo tanquam cum curiosorum fautore, & consequenter magna illi irrogatur injuria, ut notant Less., & Suar.

VI. In duobus tamen casibus peccatum tentationis Dei poterit esse veniale. Primo, si non intercedat plena deliberatio; quod habetur in qualibet materia peccaminosa. Secundo, si detur materiæ parvitas, verbi gratia, si quis levi morbo affectus vane speret a Deo sanitatem, relictiis mediis naturalibus: Quod si renuat medicinam, non quia vane sperat a Deo sanitatem, sed quia vult imitari Christum Dominum patientem, aut carnem domare, non dicitur tentare Deum, dummodo probabile mortis periculum non incurrat.